

функціонування аграрного виробництва, яка не спроможна здійснити якісний прорив у своєму розвитку, реалізувавши свій потужний природно-ресурсний потенціал, яким володіє галузь, чому заважає система перешкод, яких не вдалося подолати за весь період реформування галузі, головними з яких є наступні:

- неефективне використання ресурсного потенціалу аграрної галузі, особливо сільськогосподарських угідь, 56 % яких мають вміст гумусу, вищий середнього та високий рівень придатності для вирощування всіх районованих сільськогосподарських культур, але низький рівень фондооснащеності (у 3-7 разів нижчий порівняно з розвинутими країнами) та масове спрощення технологій без біологізації та ресурсозбереження;
- дефіцит фінансових ресурсів через брак інвестиційних коштів, важкодоступність банківського кредитування і низький рівень державної підтримки;
- відставання розвитку системи аграрної політики від потреб ринку, внаслідок чого втрати продукції АПК сягають третини річного обсягу виробництва;
- недостатній рівень розвитку інфраструктури в селах та низька якість життя призводить до втрат інтересу працюючих до ефективної праці та відтоку кваліфікованої робочої сили;
- невідповідність українських продовольчих товарів європейським стандартам;
- галузева незбалансованість сільського господарства, значне переважання у виробництві окремих видів продукції та великих і дрібних товаровиробників;
- хибність та незавершеність реформи – сільськогосподарські угіддя мають бути національною власністю з довічною орендою.

УДК 338.43:636.034(477)'06

ІВАНОВА Л.С., канд.екон.наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Молочне скотарство на сьогодні є однією з основоположних галузей народногосподарського комплексу України. Реформування агропромислового виробництва зумовило кардинальні зміни в організаційно-економічних умовах функціонування підприємств молочного скотарства та інших структур, у процесах переробки і реалізації молочної продукції. Це, у свою чергу, призвело до принципово нових відносин товаровиробників і споживачів продукції, різкого спаду виробництва молока та молочної продукції. Унаслідок прийняття необґрунтованих рішень щодо здійснення аграрних перетворень, які зорієнтовані на пріоритетне формування дрібнотоварного виробництва та ліберізації ринку відбулося: порушення економічних зв'язків; виникли протиріччя багатьох нормативних актів; значно згорнуто спеціалізацію, кооперацію та інтеграцію; знизилася ефективність використання виробничих ресурсів; скоротився рівень освоєння досягнень науково-технічного прогресу; обмежено використання генетичного потенціалу сільськогосподарських тварин; зросли обсяги кредиторської заборгованості сільськогосподарських товаровиробників.

У молочному скотарстві деструктивні процеси відбувалися більш інтенсивно, порівняно з молокопереробною сферою. Причинами такої ситуації була висока собівартість виробництва молока, а пізніше – це висока збитковість молочного скотарства, погіршення зооветеринарного забезпечення, незадовільний раціон відгодівлі телят. За відсутності ефективної системи державної підтримки та не сформованості сучасних організаційно-економічних відносин із суміжними ланками ці фактори вирішальною мірою вплинули на зниження рентабельності виробництва молока і масштаби розширеного відтворення молочного стада.

Поголів'я корів в усіх категоріях господарств на 1 березня 2015 року зменшилось на 165 тис. гол., порівняно з відповідним періодом минулого року, у тому числі на сільськогосподарських підприємствах на 31,1 тис. гол., у господарствах населення на 133,9 тис. гол. Вітчизняна племінна база майже втрачена. У середньому за 3 останні роки в племзаводах молочного напрямку надоемо по 4285 кг молока на корову. Щорічно в бюджеті виділяються кошти для виконання програми селекції у тваринництві та птахівництві на підприємствах агропромислового комплексу, але ефективність їх використання не контролюється.

Вихід із кризового становища на молочному ринку можливий лише за умови підвищення інтенсифікації молочного скотарства, раціонального використання ресурсного потенціалу галузі, усунення бюрократичних перепон на шляху поліпшення генетичного потенціалу стада, застосування інтенсивних технологій виробництва молока, спрямованих на збільшення виробництва конкурентоспроможної продукції, в тому числі за рахунок структурних змін у виробництві молока в реформованих крупнотоварних господарствах і кооперативах, що розвиваються. Негативні тенденції, що спостерігаються в молочному скотарстві, мають стати передумовою для перегляду аграрної політики держави.

УДК 338.432:005.591

АРБУЗОВА Т.В., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

tv_arbuzova@ukr.net

СПЕЦИФІКА МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Аграрний сектор відіграє виняткову роль у розвитку людства. Цивілізація зобов'язана своїм виживанням у боротьбі з природними лихами і людським варварством сільському господарству. З його виникненням одночасно виникає й держава, першою функцією якої визнане забезпечення населення продовольством.

Механізм регулювання економічного розвитку включає дві складові: ринкове саморегулювання та державне регулювання. Специфіка аграрного сектору як об'єкта впливу є те, що в розвинутих економіках він практично випадає із зони ринку через виняткову значущість та незамінність вироблюваної продукції сільського господарства у життєдіяльності людини і суспільства. Оскільки він відповідає за забезпечення продовольчої безпеки, в розвитку досліджуваного сектору державі належить провідна роль реформатора галузі і створення умов для ефективного виробництва сільськогосподарської продукції.

Сучасний розвиток світової економіки демонструє, що локомотивом економічного розвитку може бути не тільки галузь мікроелектроніки та інших високих технологій, а й традиційно розвинуті технології, що здійснюють переробку мінерально-сировинних ресурсів та сільськогосподарської продукції. Нині саме та держава, яка має достатні запаси продовольства і виходить з ним на зовнішній ринок, успішно розвивається. Аграрний сектор може бути як причиною економічної кризи країни, так і сферою, завдяки якій з неї можна вийти. Сучасний перебіг кризи в Україні є красномовним свідченням цього.

Державне регулювання аграрного сектору є складним і багатоаспектним явищем. Воно включає економічні, правові і адміністративні регулятори, що забезпечують його активне функціонування. Невтручання держави по суті є стримуючим фактором. В умовах розвинутого ринку державне регулювання має здійснюватися не директивним управлінням виробничою і фінансовою діяльністю підприємств, а регулюванням соціально-економічними процесами за допомогою системи податків, цін, тарифів, відсотків, цінних паперів, пільгових кредитів, державних гарантій приватних кредиторів, державного замовлення, дотацій, субсидій, страхування сільськогосподарського виробництва. Усі зазначені системи